

Nissen hos spækhøkeren

Der var en rigtig student, han boede på kvisten og ejede ingenting. Der var en rigtig spækhøker, han boede i stuen og ejede hele huset, og ham holdt nissen sig til, for her fik han hver juleaften et fad grød med en stor klump smør! Det kunne spækhøkeren give, og nissen blev i butikken, og det var meget lærerigt.

En aften kom studenten ind fra bagdøren for selv at købe sig lys og ost. Han havde ingen at sende, og så gik han selv. Han fik hvad han forlangte, han betalte det, og der blev nikket »godaften« af spækhøkeren og af madammen, og det var en kone som kunne mere end nikke, hun havde talegaver! Og studenten nikkede igen og blev så stående midt i læsningen af det blad papir der var lagt om osten. Det var et blad revet ud af en gammel bog der ikke burde rives i stykker, en gammel bog fuld af poesi.

»Der ligger mere af den!« sagde spækhøkeren, »jeg gav en gammel kone nogle kaffebønner for den. Vil De give mig otte skilling, skal De have resten!«

»Tak,« sagde studenten, »lad mig få den i stedet for osten! Jeg kan spise smørrebrødet bart! Syndigt var det om hele den bog skulle rives i stumper og stykker. De er en prægtig mand, en praktisk mand, men poesi forstår De Dem ikke mere på end den bøtte!«

Og det var uartigt sagt, især mod bøtten, men spækhøkeren lo, og studenten lo, det var jo sagt sådan i en slags spøg. Men nissen ærgrede sig at man turde sige sligt til en spækhøker der var husvært og solgte det bedste smør.

Da det blev nat, butikken lukket og alle til sengs, på studenten nær, gik nissen ind og tog madammens mundlæder, det brugte hun ikke når hun sov, og hvor i stuen han satte det på nogen som helst genstand, der fik den mål og mæle, kunne udtale sine tanker og følelser lige så godt som madammen, men kun én ad gangen kunne have det, og det var en velgerning, for ellers havde de jo talt hverandre i munden.

Og nissen satte mundlæderet på bøtten hvori de gamle aviser lå: »Er det virkelig sandt,« spurgte han, »at De ikke ved hvad poesi er?«

»Jo, det ved jeg,« sagde bøtten, »det er sådan noget som står på nederdelen af aviserne og klippes ud! Jeg skulle tro at jeg har mere af det inden i mig end studenten, og jeg er kun en ringe bøtte imod spækhøkeren!«

Og nissen satte mundlæderet på kaffemøllen, nej, hvor den gik! Og han satte det på smørfjerdings og pengeskuffen – alle var de af mening som bøtten, og hvad de fleste er enige om, det må man respektere.

»Nu skal studenten få!« og så gik nissen ganske sagte ad køkkentrappen op til kvisten hvor studenten boede. Der var lys derinde, og nissen kiggede gennem nøglehullet og så at studenten læste i den pjaltede bog nedefra. Men, hvor der var lyst derinde! Der stod ud af bogen en klar stråle der blev til en stamme, til et mægtigt træ som løftede sig så højt og bredte sine grene vidt ud over studenten. Hvert blad var så friskt, og hver blomst var et dejligt pigehoved, nogle med øjne så mørke og strålende, andre så blå og forunderlig klare. Hver frugt var en skinnende stjerne, og så sang og klang det vidunderligt dejligt!

Nej, sådan herlighed havde den lille nisse aldrig tænkt sig, endsige set og fornemmet. Og så blev han stående på tåspidserne, kiggede og kiggede til lyset derinde slukkedes. Studenten

blæste nok sin lampe ud og gik til sengs, men den lille nisse stod der alligevel, thi sangen klang endnu så blød og dejlig, en yndig vuggevise for studenten der lagde sig til ro.

»Her er mageløst!« sagde den lille nisse, »dét havde jeg ikke ventet! – Jeg tror at jeg vil blive hos studenten –!« – og han tænkte – og tænkte fornuftigt, og så sukkede han: »Studenten har ingen grød!« – og så gik han – ja, så gik han ned igen til spækhøkeren – og det var godt han kom, for bøtten havde næsten forbrugt alt madammens mundlæder ved at udtale fra en led alt hvad den rummede i sig, og nu var den lige i begreb med at vende sig for at give det samme igen fra den anden led da nissen kom og tog mundlæderet igen til madammen. Men hele butikken, fra pengeskuffen til pindebrændet, havde fra den tid mening efter bøtten, og de agtede den i en sådan grad, og tiltroede den så meget at når spækhøkeren siden efter læste »Kunst- og teateranmeldelser« af sin »Tidende«, den om aftenen, så troede de at det kom fra bøtten.

Men den lille nisse sad ikke længere rolig og lyttede til al den visdom og forstand dernede, nej, så snart at lyset skinnede fra kvistkammeret, så var det ligesom om strålerne var stærke ankertov der drog ham derop, og han måtte af sted og kigge ind ad nøglehullet, og der ombruste ham da en storhed som den vi føler ved det rullende hav når Gud i stormen går hen over det, og han brast i gråd, han vidste ikke selv hvorfor han græd, men der var i denne gråd noget så velsignet! – Hvor det måtte være mageløst dejligt at sidde med studenten under det træ, men det kunne ikke ske – han var glad ved nøglehullet. Der stod han endnu på den kolde gang da efterårvinden blæste ned fra loftslugen, og det var så koldt, så koldt, men det følte den lille først når lyset slukkedes inde på tagkammeret, og tonerne døde hen for vinden. Hu! Så frøs han og krøb ned igen i sin lune krog; der var mageligt og behageligt! Og da julegrøden kom med en stor klump smør – ja, så var spækhøkeren mester!

Men midt om natten vågnede nissen ved et frygteligt rabalder på vinduesskodderne, folk udenfor dundrede på. Vægteren peb, der var stor ildløs, hele gaden stod i lysende lue. Var det her i huset eller hos naboens? Hvor? Det var en forfærdelse! Spækhøkermadammen blev så befippet at hun tog sine guldøreringe af ørene og puttede dem i lommen for dog at redde noget, spækhøkeren løb efter sine obligationer, og tjenestepigen efter sin silkemantille, den havde hun råd til. Hver ville redde det bedste, og det ville også den lille nisse, og i et par spring var han oppe ad trappen og inde hos studenten, som stod ganske rolig ved det åbne vindue og så ud på ilden der var i genboens gård. Den lille nisse greb på bordet den vidunderlige bog, puttede den i sin røde hue og holdt på den med begge hænder, husets bedste skat var frelst! Og så fór han af sted, helt ud på taget, helt op på skorstenen, og der sad han belyst af det brændende hus lige overfor og holdt med begge hænder på sin røde hue hvori skatten lå. Nu kendte han sit hjertelag, hvem han egentlig hørte til. Men da så ilden var slukket, og han blev besindig – ja: »Jeg vil dele mig imellem dem!« sagde han: »Jeg kan ikke rent slippe spækhøkeren for grødens skyld!«

Og det var ganske menneskeligt! – Vi andre går også til spækhøkeren – for grøden.